

جامعه:
 دبیره‌فهمه طباطبایی
گزارش:
 مدیرمسئول: سعید میر
 مدیرمسئول: سعید میر
۳۴ (سینما و تلویزیون):
 مدیرمسئول: سعید میر
مسئله آخر:
 مدیرمسئول: سعید میر
طرح و گرافیک:
 دبیره‌فهمه طباطبایی

سیاسی و دیپلماتیک:
 مدیرمسئول: سعید میر
شهرنگار:
 مدیرمسئول: سعید میر
اقتصاد:
 مدیرمسئول: سعید میر
تماشگر:
 مدیرمسئول: سعید میر

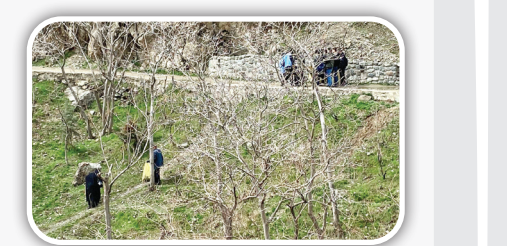
حافظ:
 خسران، قبله حاجات جهان‌دلی
 سبیش بندگی حضرت در ویشان است
صفحه آخر:
 مدیرمسئول: سعید میر

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، کوچه شهید سید کمال قرینی، شماره ۱۴
کد پستی: ۴۵۹۵۶-۱۹۶۶۶ تهران، صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۵۴۴۴
تلفن: ۲۲۰۳۰۰۰، ۲۲۰۳۰۰۰، ۲۲۰۳۰۰۰، ۲۲۰۳۰۰۰

پدیرش آگهی: ۸۳۳۳۱۰۰۰
چاپ: همشهری
تلفن: ۴۸۰۷۵۰۰۰
توزیع و اشتراک: موسسه نشر گستر امروز نوین
تلفن توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰
تلفن اشتراک: ۶۱۹۳۳۱۱۴

یادداشت

جشن نوروز رودها: پیوند فرهنگ و طبیعت در دامنه البرز

مهرشاد کاظمی
 ایرانیان از روزگار کهن، احترام به طبیعت و عناصر طبیعی را به عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از فرهنگ و آیین‌های خود می‌دانستند. این احترام نه تنها در باورها و اعتقادات آنها ریشه داشت، بلکه در مراسم و جشن‌های باستانی نیز به وضوح تجلی می‌یافت. ایرانیان باستان بر این باور بودند که حفظ و احترام به طبیعت، باعث برکت و رفاه در زندگی می‌شود. امروزه نیز بسیاری از این آیین‌ها در فرهنگ ایرانی زنده هستند و می‌توانند به عنوان الگویی ارزشمند برای حفظ محیط زیست و احترام به طبیعت مورد توجه قرار گیرند. جشن نوروز رودها یکی از این آیین‌های زیبا و کمتر شناخته شده در فرهنگ ایرانی است که به مناسبت فرارسیدن نوروز و آغاز سال نو برگزار می‌شده است. در این جشن با محوریت آب و رودخانه‌ها به لایروبی و پاکسازی رودخانه‌ها، کاربها و چشمه‌ها می‌پردازند و نمادی از زندگی، پاک‌ی و جریان حیات بوده و در نوردهمین روز اسفندماه برگزار می‌شده است. ایوب رحمان بیرونی در توصیف این جشن می‌نویسد: «روز ۱۹ اسفندمذ را به نام «نهار و میاه جاری» جشن می‌گرفتند. این زمان مصادف با جاری شدن آب در رودخانه‌ها، شکوفه دادن گل‌ها و عطرآفرینی طبیعت بود. در این روز، مردم به دشت‌ها، صحراها و کنار جویبارها و چشمه‌سارها می‌رفتند و طی مراسمی خاص، گلاب و عطر در آب می‌ریختند.» جشن نوروز رودها به عنوان یک آیین فرهنگی و طبیعت‌محور، عمدتاً در مناطقی از ایران که دارای رودخانه‌ها و چشمه‌های مهم هستند، برگزار می‌شود. با این حال، تهران به عنوان پایتخت ایران و شهری با جمعیت زیاد و تنوع فرهنگی، می‌تواند میزبان این جشن باشد. وجود اردو در دامنه جنوبی البرز و شمال تهران، شامل دارآباد، گل‌آبدره، در که، دربند، ولنجک، فرحزاد و کن به دلیل زیبایی طبیعی و دسترسی آسان، فرصتی ایده‌آل برای برگزاری این جشن و اجرای برنامه‌های پاکسازی فراهم می‌کند. این جشن نه تنها به احیای آیین‌های باستانی و تقویت هویت فرهنگی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به افزایش آگاهی محیط‌زیستی و جذب مشارکت عمومی در حفظ طبیعت و جذب گردشگران منجر شود. برنامه‌ریزی دقیق و همکاری سازمان‌های همچون شهرداری، آموزش و پرورش، انجمن‌های محیط‌زیستی و علاقه‌مندان به طبیعت، این جشن می‌تواند به یکی از رویدادهای شاخص تهران تبدیل شود. این آیین نخستین بار در اسفند ۱۴۰۰ با همکاری ستاد گردشگری و منطقه یک شهرداری تهران و علاقه‌مندان به محیط‌زیست و مشارکت دانش‌آموزان برگزار شد و نشان داد که چنین رویدادهایی می‌توانند به عنوان پلی بین گذشته و حال، فرهنگ و طبیعت و انسان و محیط‌زیست عمل کنند. با تداوم و گسترش این جشن، می‌توان امیدوار بود که نه تنها آیین‌های کهن احیا شوند، بلکه گام‌های مؤثری برای حفظ محیط‌زیست و افزایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی برداشته شود.

خانه یار مهربان

آشنایی با کتابخانه ملی که از پایین تهران به بالای شهر آمده و همچنان معبد عاشقان فرهنگ ایران است

سیروس طباطبایی بور
 «بخوانیم برای ایران!»: این شعار است که چند روز پیش، برای سی و ششمین نمایشگاه کتاب تهران که قرار است در اردیبهشت سال آینده برگزار شود، تعیین شد و با اعلام این خبر، تهران دوباره بوی یار مهربان گرفت. ابراهیم حیدری، سخنگو و قائم‌مقام سی و ششمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با اعلام این خبر گفت که کارشناسان شورای سیاستگذاری

آغاز کتابخانه ملی با دارالفنون
 مکت
 ۱۳سال پس از آنکه در تهران مدرسه دارالفنون تاسیس شد، در سال ۱۲۴۳ شمسی کتابخانه‌ای کوچک در همان مدرسه تاسیس شد و شاید ایده اولیه تاسیس کتابخانه ملی شکل گرفت. در عهد ناصری و سال‌ها پس از رونق کتابخانه مدرسه دارالفنون، در سال ۱۲۷۷ شمسی ساختمان‌ی در جوار دارالفنون ساخته و کتابخانه‌ای به نام کتابخانه ملی معارف گشایش یافت. اما نخستین بنای کتابخانه ملی ایران در جوار موزه ملی ایران ساخته و در سال ۱۳۱۶ شمسی رسماً افتتاح شد. این ساختمان را آندره گدار، معمار و باستان‌شناس فرانسوی طراحی کرد و از آن سال کتابخانه ملی ایران به یکی از نمادهای تجدد در ایران تبدیل شد. البته چند سال پس از فعالیت کتابخانه ملی و احساس نیاز به گسترش آن، ساختمان جدیدی در سال ۱۳۴۰ به آن افزوده شد و زیربنای کتابخانه ملی به ۱۰۰۰ مترمربع رسید.

ادغام سازمان اسناد با کتابخانه ملی
 جمع‌آوری، ثبت و نگهداری قرار داده، اسناد و آرشیو آثار مکتوب ملی کشور، نیاز دیگری بود که در سال ۱۳۰۹ شمسی به چشم آمد تا اینکه قانون تأسیس سازمان اسناد ملی ایران در تاریخ ۱۳۴۹/۲/۱۷ به تصویب رسید و به دولت ابلاغ شد. تا سال ۱۳۸۱، این مرکز هم به شکل مستقل کارش را انجام می‌داد تا اینکه در شهریور همان سال و بر اساس مصوبه شورای عالی اداری، این مرکز با کتابخانه ملی ادغام شد و سازمانی جدید با عنوان «سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران» زیر نظر نهاد ریاست جمهوری، متولد شد.

ساختمان جدید مرکز اسناد
 در ضلع شمالی بزرگراه شهید حقانی و در مقابل کتابخانه ملی، ساختمان‌ی در سال ۱۳۸۱ برای مرکز اسناد ملی افتتاح شد و گنجینه اسناد ملی ایران به این ساختمان منتقل شد. این بنا در زمینی به مساحت ۷۵۰۰ مترمربع احداث شده و دارای ۳۶۰۰۰ مترمربع زیربنا در ۱۷ طبقه است.

معماری هرمی
 ساختمان کنونی کتابخانه ملی، ترکیبی یلکانسی و هرمی دارد که در اکثر بناهای ایران قدیم دیده می‌شود. بنایی که بیشتر روشنائی فضاهای داخلی خود را از نورگیرهای سقفی می‌گیرد و پیستی‌ها و بلندی‌های اطراف محوطه اصلی ساختمان، بازدیدکنندگان را به آرامش می‌رساند.

تولد ساختمان جدید
 در سال ۱۳۷۵، کلنگ ساختمان جدید کتابخانه ملی در مکان کنونی و در جوار بزرگراه حقانی تهران زده شد و در سال ۱۳۸۳ ساختمان جدید افتتاح شد. ساختمان جدید کتابخانه ملی در ۸ طبقه و بیش از ۹۵ هزار مترمربع زیربنا ساخته شده که حتی در برابر زلزله ۹ ریشتری هم مقاوم است. این ساختمان در شرایط غایب ۴ میلیون جلد و در صورت استفاده از قفسه‌بندی فشرده تا ۷ میلیون جلد کتاب و نشریه ادواری را در خود جای می‌دهد.

اهداف کتابخانه ملی
 مکت
 هدف اصلی کتابخانه‌های ملی در جهان، علاوه بر حفظ آثار مکتوب هر سرزمین، ترغیب و تشویق مردم به کتاب و کتابخوانی است. بر همین اساس سازمان اسناد و کتابخانه ملی نیز که یک مرکز علمی، پژوهشی و خدماتی است، تلاش می‌کند تا به گردآوری، حفاظت، ساماندهی و اشاعه آثار مکتوب خطی، چاپی و غیرمکتوب ایران بپردازد. علاوه بر آن ساماندهی دنیای نشر، کتابخانه‌های عمومی و تسهیل در امور تحقیق و توسعه دنیای آثار مکتوب و غیرمکتوب بر عهده این سازمان از رزمندگان است.

تهران نامه

چاووش خوانی در تهران

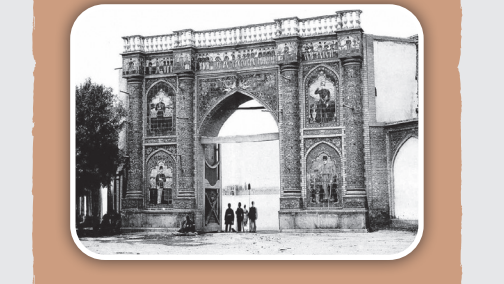
یکی از سنت‌های بسندیده تهران نشین‌های قدیم، چاووش خوانی در ماه رمضان بود. چاووش خوان‌ها افراد خوش صدایی بودند که در سحرگاه ماه رمضان با دهل نوازی، آمدن ماه مهمانی خدا را نوید می‌دادند و مردم را برای بیدار شدن در سحرگاه و به جا آوردن آداب سحر آگاه می‌کردند. برخی چاووش خوان‌ها با خواندن اشعار در وصف ماه رمضان، بشارت می‌دادند که ماه رمضان رسیده و برخی دیگر با خواندن مناجات مردم را از رسیدن ماه رمضان آگاه می‌کردند. از برادران همدانی که با اعطای خوش صدای تهران در دوره ناصری بوده‌اند، به عنوان نخستین چاووش خوان‌های تهران نام می‌برند. بسیاری از چاووش خوان‌ها با الگو برداری از آنها به صورت گروهی در کوچه‌پس‌کوچه‌های تهران به اصطلاح چاووش خوانی می‌کردند.

ادعوی استعجاب کُلم
 دعای روز هفتم ماه مبارک رمضان

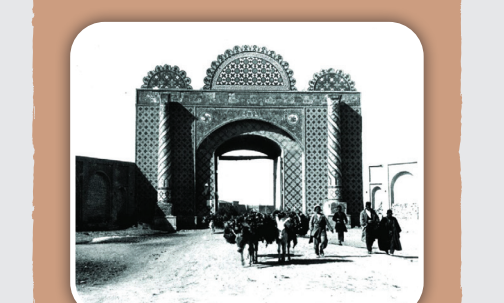
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُمَّ اعْتَبِي عَلَيَّ فِيهِ صِيَامَهُ وَ قِيَامَهُ وَ جَنَّتِي فِيهِ مِنْ هَفْوَاتِهِ وَ اِنَامِهِ وَ ارْزُقْنِي فِيهِ ذِكْرَكَ بِذَوَامِهِ بِتَوْفِيقِكَ يَا هَادِيَ الْمَضِلِّينَ.

به نام خداوند بخشنده مهربان ای خدا مرا در این روز به روزه و اقامه نماز یاری کن و از لغزش‌ها و گناهان دور ساز و ذکر دائم «که تمام روز به یاد تو باشم» نصیبم فرما. به حق توفیق بخشی خود ای رهنمای گمراهان عالم.

تهران مصور
اول شیتیل بده!

تهران ۱۲ دروازه داشت تا مردم پایتخت از هجوم دشمنان در امان بمانند، اما ورود از این دروازه‌ها برای خودشان هم آسان نبود. همه اثاثیه آنها در بدو ورود از سوی مأموران تفتیش می‌شد و گاهی مجبور می‌شدند بار رشوه‌دهان از دروازه عبور کنند. این دروازه‌های ۱۲ گانه، تنها راه ورود و خروج به شهر تهران بود که از اذان صبح باز و کمی بعد از اذان مغرب بسته می‌شد و مردم فقط در این زمان می‌توانستند از شهر خارج یا به شهر وارد شوند و در ساعات غیرمجاز فقط با راضی کردن دروازه‌بانان و دادن پول و رشوه اجازه عبور و مرور داشتند، در غیر این صورت باید تا باز شدن آنها صبر می‌کردند. این دروازه‌ها بهترین محل برای وصول مالیات و عوارض از کاروان‌ها و تجار هم به حساب می‌آمد، چون برای هر لنگه بار قاطر یک عباسی، برای هر لنگه بار شتر شاهی، ۲ قران برای هر درشکه، ۳ قران برای هر کالسکه، ۴ قران برای هر دلیجان، ۵ قران برای هر گاری پستی و یک تومان برای هر گاری تجاری از مسافران و تاجران گرفته می‌شد.

دبیر روزنامه

لطفا بوق زن

روزهای پایانی سال، معمولاً همراه است با آغاز سفرهای نوروزی و وقتی جاده‌ها، پرتردد شد، نگرانی افزایش آمار تصادفات هم افزایش خواهد یافت. در روزنامه همشهری که در دست ۳۰ سال پیش در تاریخ ۱۸ اسفند منتشر شده، علاوه بر درخواست رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی برای کاهش تصادفات جاده‌ای به موضوع مهم دیگری در صفحه ۵ خود اشاره کرده که متأسفانه هنوز هم بعد از گذشت ۳۰ سال پانچاست: «خلاف‌های پنهان و آشکار رانندگی» نویسنده این گزارش معتقد است برخی تخلفات رانندگی مثل تجاوز از سرعت و حفظ نکردن فاصله ایمنی با خودرو جلو را همه می‌دانند و البته قانون برای متخلف، جریمه را در نظر گرفته است اما تخلفاتی مثل بوق زدن یا چراغ زدن ممنوع آن هم در خط سرعت، از آن دسته از تخلفات پنهانی است که گاهی بیش از تخلفات آشکار، باعث تصادف می‌شود.